

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Capitularia Regvm Francorum

Additae sunt Marculfi monachi & aliorum formulae veteres, & Notae
doctissimorum virorum

Baluze, Etienne

Parisiis, 1677

XXXV. Quando Lotharius ad osculum receptus est.

urn:nbn:de:hbz:466:1-22974

sunt, observari præcipimus, & omnes communiter confirmamus.

Si autem aliquis quisque inobediens extiterit, cum summa festinatione Episcopi, Comites, & Missi nobis notum facere curent, ut quantocius ad nostram præsentiam illum venire jubeamus, & dignam ultionem secundum judicium fidelium nostrorum sustineat. Et si, quod absit, talis emerferit qui Dei timorem postponat, & ecclesiasticam auctoritatem contemnat, & regiam potestatem refugiat, sciat quisque ille fuerit quia & secundum canonicam auctoritatem ab omnium Christianorum cœru & à sanctæ Ecclesiæ consortio & in cœlo & in terra alienus efficietur, & regali potestate atque omnium regni fidelium unanimitate sicut Dei & Ecclesiæ inimicus & regni devastator persequetur usque dum à regno exterminetur. Et si aliquis Comes fuerit qui hoc in suo comitatu fecerit, aut ibi talia increfcere permisit, aut ipse illa non emendaverit, aut nobis nota non fecerit, ut nostra auctoritas talia corrigat, sciat quia talem sententiam inde sustinebit sicut tempore antecessorum nostrum consuetudo fuit. Episcopus autem, secundum Toletani Concilij capitulum septimum, ad quem pertinere noscuntur illi qui talia contra Deum & Ecclesiæ pacem faciunt, si eos quolibet munere vel favore aut negligentia admonere noluerit, ut aut revertentes suscipiat,

Concil.
Tolet. 6.
c. 7.
Regino lib.
2. c. 293.

aut contemnentes de Ecclesia reiciat, excommunicatus à collegio ceterorum Episcoporum habebitur quousque emendationis vel damnationis eorum ab eo sententia promulgetur. Quoniam nisi communiter certaverimus ut in omnibus iustitia omnibus conservetur, nec Rex pater patriæ, nec Episcopi propitiatores & reconciliatores populi ad salutem æternam, nec qui participatione nominis Christi Christiani vocantur, hoc quod humano ore dicimur, in divinis oculis esse valeamus. Ut autem hæc quæ observanda supra scripsimus ac prænominavimus, nunc & de cetero certius & expressius à nobis atque à successoribus nostris inconcussa ferventur, propriis manibus his subscribere communi consensu decrevimus, ea conditione servata, ut quia omnes in cunctis ordinibus à regia ditione sibi expetunt competentia legis jura fervari, regie quoque potestati in cunctis ordinibus lex juris debiti & honor ab omnibus obedienter & fideliter cooperante Domino conservetur.

Post hæc omnia relecta & conlaudata, communi consensu decrevimus ut si aliquis homo propter mala facta, quæ emendare & per legem & per penitentiam noluerit, senioem suum dimiserit, aut ab illo propter hæc ejectus fuerit, ab alio non recipiatur donec illa quæ malè fecit emendet & per legalem compositionem & per ecclesiasticæ satisfactionis penitentiam.

TITVLVS XXXV.

Quando Hlotharius ad osculum receptus est.

ANNO INCARNATIONIS DOMINICÆ DCCCLXII. quando Hludouicus Karolo mandavit ut cum eo simul & Hlotharium reciperet ad osculum atque colloquium, misit Karolus per eum, & per Alfridum, atque per Salomonem, & per Adventium, & per Hattonem Episcopos, Hlothario hæc quæ sequuntur capitula, dicens quia pro his causis ei non auderet communicare nisi ita persiceretur sicut ibidem scriptum est. Renuntiantibus autem ex parte Hlotharij Hludouico & præfatis Episcopis Karolo & Hincmaro utemque Hincmaro & Hodoni atque Christiano Episcopis quòd ita se vellet & se facturum esse fuerat professus Hlotharius, sub hac convenientia receperunt eum ad osculum atque colloquium Karolus atque Episcopi qui cum eo fuerunt.

CAP. I.

Posteaquam proximè apud Confluentes nos invicem mutua indulgentia,

annuente Deo, communi fidelium nostrorum consilio reconciliavimus, & sacramento de observanda inter nos pace & de

præstando alterutrum adiutorio nos confirmavimus, & capitula à communibus fidelibus nostris dictata & nobis relecta nos observaturos promissimus, & publicè communibus fidelibus nostris adnuntiavimus, vobis, unice & carissime frater, reputare non volo ut illa quæ invicem nobis promissimus, hæcenus erga me observata non habeatis, nec spero ut vos aut aliquis alius mihi reputare possit aut velit ut similiter erga vos illa observata non habeam. Quòd si quis fecerit, paratus sum inde vobis certam reddere rationem & dignam facere satisfactionem. Et si aliquis mihi reputare voluerit quòd quantum ex me est, illa quæ debeo nepoti nostro Hlothario observata non habeam, similiter paratus sum certam reddere rationem & congruam facere satisfactionem. Qualiter autem ea quæ mihi promissit ille erga me observata habeat, non solum ego sed & plures alij sciunt.

I I.

Sed & sicut nobis tunc ibi convenit, ut tempore statuto ad locum conductum cum primoribus regnorum nostrorum conveniremus, ut ibi quæque in regnis nostris emendatione digna & necessaria erant, & in sancta Dei Ecclesia & in nostro ac populi salvamento, tractaremus, & nos erga fideles nostros & fideles nostri erga nos emendaremus, & observanda de cetero statueremus, & semel & secundo ad hæc exequenda paratus fui, & ad hoc etiam nunc conveni, sicut sæpe mihi per communes fideles nostros mandastis.

I I I.

Pro quibus autem causis cum præfato nepote nostro antea loqui non volui quam vobiscum inde acciperem consilium, quædam volo hic designare, quædam verò postea congruo loco & convenienti modo vobis innotescere.

I V.

Quando altera vice pro his quæ dixi tractandis ad Tusiacum veni, adportavit mihi & Episcopis regni nostri Boso ex parte Domni Apostolici epistolas, quasdam nepoti nostro & Episcopis regni sui mittendas, quas illis secundum mandatum Domni Papæ transmisimus, quasdam autem nobis legendas & observandas, quarum & hic textum habemus, in quibus invenimus nos increpatos cur fornicarios in regno nostro immorari permetteremus, & non solum ipsam feminam, sed & omnes faventes facinori ejus, à corpore & fan-

Tom. II.

guine Domini excommunicatos usque dum ipsa mulier ad virum suum rediret. Et scimus, sicut sanctus dicit Gregorius, quoniam qui ressecanda, si potest, non corrigit, ipse illa committit. Nos autem audivimus prædictam feminam in regno nepotis nostri commorari, & hanc sententiam postea non audivimus immutatam. Et qui gravamur nostris, timemus alienis etiam communicare peccatis, communicando excommunicatis.

V.

Filiam nostram Judith viduam, secundum leges divinas & mundanas sub tuitione ecclesiastica & regio mundeburde constitutam, Balduinus sibi furatus est in uxorem: quem post legale iudicium Episcopi regni nostri excommunicaverunt secundum sacros canones & definitionem sancti Gregorij Papæ, qui dicit: *Si quis viduam furatus fuerit in uxorem, ipse & consentientes ei, anathema sint.* Quæ & verbis & litteris nos & Episcopi regni nostri nepoti nostro Hlothario innotuimus. Nos etiam, sicut scitis, consilio & consensu fidelium nostrorum communiter confirmavimus ut nemo nostrum hujusmodi hominem in regno suo recipiat neque immorari permittat, sed ad rectam rationem reddendam & ad penitentiam agendam, sicut statutum est, illum redire cogat. Qualiter autem nepos noster Hlotharius non solum erga nos & consanguinitatem nostram, verum & contra Deum & sacram auctoritatem & communem Christianitatem inde egerit, spero quia vos non latet quod est plurimis cognitum. Et sanctus Paulus, per quem locutus est Christus, dicit: *Non solum qui faciunt, sed qui consentiunt facientibus, digni sunt morte.*

V I.

Nota est vobis causa de uxore nepotis nostri Hlotharij, unde & à nobis & ab Episcopis regni nostri, sed & ab aliis Episcopis presentibus nobis consilium quæsit & audivit: sed secundum illud consilium exinde non fecit. Scimus etiam quia & ad Domnum Apostolicum pro hoc transmisit, & ab illo epistolas exinde recepit. Negare quoque non volumus nos scire quid Domnus Apostolicus & illi & quibusdam Episcopis inde mandavit, & scimus, quod negare non possumus nec volumus, quoniam non debemus, quia Domni Apostolici commendatio ab evangelica veritate & ab apostolica atque canonica auctoritate in nullo discordat, & secundum man-

L ij

Regio lib.
t. c. 187.Gregor. II.
c. 10.

Rom. 1.

datum illius de hoc facto executum non audivimus nec videmus. Illa etiam sancta & prima in toto orbe terrarum sedes, per divinam Paulum, cœlestem scilicet tubam, qui ad tertium cœlum & ad paradysum raptus hoc ab ipso Domino didicit, nobis & omnibus Christianis semper in omni mundo clamat, cum hujusmodi nec cibum sumere. Et per beatum Iohannem Apostolum, qui de æterno & vivo Christi pectoris fonte in cœna, quando sacramenta redemptionis nostræ sunt celebrata & tradita, super eo recumbens hausit quod redemptis omnibus propinavit, manifestissimè sedes apostolica interdicit hujusmodi hominem non debere quemquam in domum suam recipere nec ave ei dicere: quia qui dicit ei ave, communicat operibus ejus malignis. Et per beatum Gregorium Papam in homeliis Ezechielis dicit quia sicut ille qui fide à Deo recedit apostata est, ita & ille qui à Deo recedit opere, sine dubio apostata est. Quoniam, sicut dicit Apostolus,

Iac. 1.

Tit. 1.

Fides sine operibus mortua est. Eritem, sicut alius dicit Apostolus: *Sunt qui confidentur se nosse Deum, factis autem negant.* Et ipse Dominus dicit de semel & secundo ac tertio legaliter commonito & non correcto, ut sit nobis sicut gentilis & publicis criminibus implicatus, cum quo & apostolica & canonica auctoritas nec cibum sumere, ut premisimus, nobis concedit.

VII.

Propterea, unice & frater carissime, & vobismetipsis consilium accipite, & mihi consilium date, & ipsi nepoti nostro suæ salutis & honoris date consilium, & præstate auxilium, quia & ego ad hoc, quantum mihi Dominus scire & posse donaverit, sum paratus simul vobiscum agere, si voluerit ipse recipere.

VIII.

Quod autem consilium ego cum Episcopis & ceteris fidelibus nostris, sollicitus & pro nostra communi, vestra scilicet & mea, sed & pro ipsius nepotis nostri salute & honore, & pro communi omnium fidelium nostrorum indemnitate & salvatione, nunc proximè & in synodo & in placito nostro accepi, vobis, cui nullum bonum negare sed omne bonum meum paratus sum participare, dico, si placet, & si ita vobis bene visum fuerit, accipiamus illud communiter. Et si melius nobis per rationem & auctoritatem divinam & humanam nostræ salvationi & Christianitati con-

gruentem ostenderit, paratus sum illud cum omni devotione accipere & vobiscum, Deo cooperante, & communium fidelium nostrorum consilio & auxilio administrante, libentissimè sequi & exequi.

IX.

Quia scriptum est dicente bono Rege, qui tamen deliquit ut homo, & recognovit se ut felix, *ex voluntate mea confitebor illi*, profiteatur idem nepos noster coram vobis, & coram Episcopis qui vobiscum fuerint, & remandet nobis per vos & per illos quia vult secundum Domini Apostolici & episcopale immo divinum consilium ad placitum convenire cum Episcopis & fidelibus atque amicis Dei & nostris ac suis, quoniam hæc causa generalis est omnibus Christianis, & aut ostendere quia secundum legem divinam & humanam Christianis congruam hoc factum de uxore sua habeat executum, aut secundum Dei consilium & legem Christiano Regi convenientem hoc & illa duo quæ premisimus emendare velit & debeat. Et paratus sum cum tali caritate & honorabilitate illum recipere sicut Christianus Rex Christianum Regem & sicut diligens patruus dilectum nepotem debet recipere, & in illius amicitia ad illius salvationem & honorem, si ita fecerit, permanere. Et constituatur tempus congruum & locus opportunus quando simul pacificè conveniamus, & hanc causam, sicut de nobis ipsis, quia sicut Scriptura dicit, os nostrum & caro nostra est, ad communem nostram & fidelium nostrorum salvationem & honorem diffiniamus, ne qui fidelibus nostris & omnibus Christianis in bono exemplum esse debemus, perditionis exemplum donamus, & qui malorum correctores esse debemus, caput malorum, quod absit, fiamus. Sed & ea quæ, ut supra diximus, apud Confluentes promissimus nos tracturos & observanda constituturos, tractemus & statuamus, ut qui undique propter peccata nostra & malum discordiæ quod in regnis nostris manet percutimur, placato Deo misericordiæ illius solatium consequi mereamur. Et non sit nepoti nostro hoc agere in mente sua durum; quia scriptum est: *Qui mentis est duræ, corrumpet in malum.* Sed timeat Deum, & compefcat istud scandalum, quod tam grande in ista Christianitate sine ulla necessitate est generatum & propagatum, cum per rationem & auctoritatem potuisset ad debitum effectum perducere quod multis hominibus

Psal. 17.

Prov. 14.

videtur sine plena ratione & auctoritate debita executum. Et quia scriptum est, *Beatus homo qui semper est parvidus*, & Dominus dicit, *Diligentes me diligo*, pro amore & timore Dei honoret se & suam Christianitatem & suum nomen regum, & exuat se & nos omnes ab ista calumnia quæ illum sequitur, & per illum ac propter illum nos propinquos illius, & honoret inde Deum, sciens Dominum dicere: *Honorantes me honorabo; & qui contemnant me, erunt ignobiles.*

X.

Et si ita noluerit, faciat quod iudicaverit faciendum. Ego in vestra amicitia & debita fraternitate persistere & omni debito obsequio illam promereri cupiens, qui non quero quæ sunt illius, sed illum, si eum salubriter habere non possum, me Deo pro illius amicitia tollere nolo. Nec ad malum alicui præstare auxilium volo, quia legimus in Scriptura Dominum dixisse cuidam Regi: *Impio præbes auxilium, & his qui oderunt me amicitia jungeris. idcirco iram Domini merebaris quidem, & sicut ibidem in reliquo scriptum est. Et item legimus quia de quacunque impietate quisque impius conversus fuerit, & ex corde se converti velle dixerit, jam non inter impios computatur, sed à piis pie recipi debet & salubriter potest, dicente Scriptura: *Verte impios, & non erunt: non quia non erunt in essentia, sed non erunt in impietatis culpa. Hæc autem diximus, non ut nepotem nostrum in numero impiorum computari cupiamus, quem piorum numero sociari à Domino exoptamus.**

Sequuntur admonitiones quas tres Reges apud Sablonarias adnuntiare debuerunt.

A D N V N T I A T I O
DOMNI HUDOVVICI.

CAP. I.

Sicut scitis qui ibi adfuistis quando proximè apud Confluentes nos adjuvante Domino conjunximus, & capitula à nobis & à fidelibus nostris observanda statuimus, convenit nobis ut congruo tempore & opportuno loco iterum simul conveniremus, & cum Dei adjutorio & fidelium nostrorum consilio quæ in statu sanctæ Ecclesiæ & in nobis & in regnis nostris atque in nostris fidelibus emendanda erant

emendaremus, & ut emendata de cetero observarentur statueremus. Et ad hæc agenda jam per tres vices & tempus & locum condiximus, sed aut mihi aut fratri meo aut communi nepoti nostro tales causæ acciderunt pro quibus hoc quod condiximus implere non potuimus.

II.

Interea pervenit ad me quia meus frater, & communis nepos noster ita inter se non erant sicut tunc fuerunt quando nos simul conjunximus. Et ideo ad hoc veni ut inter eos privatus mediator existerem, & ipsi sic inter se sint sicut per rectum esse debent. Vnde frater noster per me & per Episcopos nostros ac per Episcopos nepotis nostri & scripto & verbo tales causas nepoti nostro mandavit pro quibus illi sic privatus non erat sicut antea fuerat: quas si ille emendare vellet sicut ei mandabat, voluntariè illi erat sicut diligens patruus dilecto nepoti & Christianus Rex Christiano Regi esse per rectum debet. De quibus causis nos & Episcopi qui nobiscum fuerunt ex parte nepotis nostri fratri nostro & Episcopis qui cum eo erant tale responsum reddidimus; quia illas causas, quas ei reputabat, paratus erat aut emendare, aut de illis certam reddere rationem, & dignam facere satisfactionem. Quod responsum frater noster & Episcopi libenter receperunt; & Deo gratias, sunt ita modò frater & nepos noster sicut per rectum esse debent.

III.

Et volumus ut sicut nobis convenit, ut inter nos fideles Missi discurrant, & quæ in uniuscujusque nostrum regno emendanda sunt, & alter alteri innotuerit, emendentur, & causæ Dei & sacerdotes ac servi Dei legem & honorem debitum habeant, & unusquisque fidelium nostrorum in regnis nostris, cujuscunque nostrum sit homo, legem & justitiam & in se & in suis proprietatibus & in suis honoribus habeat sicut tempore antecessorum nostrorum habuerunt, & sicut inter nos jam convenit, & in illis capitulis est constitutum quæ antecessores nostri Reges constituerunt, & sicut nos apud Marliam firmavimus, & sicut nunc proximè apud Confluentes statuimus, donec, adjuvante Deo, congruo tempore & opportuno loco iterum simul conveniamus, & unà cum communi fidelium nostrorum consilio quæ perfecta non fuerint pacificè tractemus atque perficiamus, & ita nos ad

invicem adjuvemus ut cum Dei adjutorio nos & fideles nostros salvemus, & oppressoribus sanctæ Ecclesiæ resistamus. Et hanc ad cognitionem ideo scribi communi consensu fecimus ut unusquisque nostrum illam habeat, & certius sciat quid & qualiter exinde observare expressius debeat: quia non decet ut Rex à sua cognitione deviet, sicut non convenit ut Episcopus à sua recta prædicatione discorder.

ADNUNTIATIO
DOMNI KAROLI.

CAP. I.

Hoc quod dilectus frater noster dixit nos proximè apud Confluentes constituisse, quantum ex me fuit, hæcenus observavi, & observare cupio, si & erga me ita fuerit observatum, & ei reputare non volo ut ipse similiter erga me illa observata non habeat. Credo etiam quia nec ille velit, nec aliquis alius mihi reputare possit, ut erga eum illa observata non habeam. Quòd si aliquis fecerit, paratus sum aut illa quæ emendanda sunt emendare, aut de hoc quod mihi reputatum fuerit certam reddere rationem.

II.

Et si hic communis nepos noster fecerit sicut frater noster & Episcopi qui cum eo inter nos mediatores fuerunt mihi & Episcopis qui mecum erant ex parte illius nuntiaverunt, & frater noster nunc dixit, & ita mihi familiaris & amicus atque adjutor secundum rationabilem possibilitatem extiterit sicut nepos patruo & Christianus Rex Christiano Regi esse per rectum debet, sic ei privatus & amicus atque adjutor secundum rationabilem possibilitatem esse volo sicut diligens patruus dilecto nepoti & sicut Christianus Rex Christiano Regi per rectum esse debet.

III.

De fidelibus autem Missis inter nos discurrendis, & de his quæ in regnis nostris emendanda sunt emendandis, & de statu atque honore Ecclesiarum & sacerdotum ac servorum Dei, & de lege ac justitia conservanda unicuique fidelium nostrorum in regno nostro, cujuscunque nostrum sit homo, & in illo & in suis proprietatibus & in suis honoribus, & de capitulis observandis, sicut frater noster nunc dixit, ita & ego per omnia cupio observare.

ADNUNTIATIO HLOTHARII.

CAP. I.

Postquam iste patruus meus Hludovicus me in sua bonitate in filij loco suscepit, sic erga me semper in sua mercede fecit sicut & illum decuit & mihi necesse fuit. Vnde paratus sum illi debitum obsequium exhibere, sicut per rectum debeo facere.

II.

Et de his quæ patruus meus Karolus proximè nunc, quando primùm simul convenimus, mihi mandavit, sic observare cupio sicut patruus meus Hludovicus, & Episcopi qui cum eo inter me & patrum meum Karolum mediatores fuerunt, ex mea parte illi & Episcopis qui cum eo erant nuntiaverunt. Et si ipse mihi ita privatus & amicus atque adjutor secundum rationabilem possibilitatem extiterit sicut patruus nepoti & Christianus Rex Christiano Regi esse per rectum debet, ita & illi & familiaris & amicus atque adjutor secundum rationabilem possibilitatem esse volo sicut diligens nepos dilecto patruo & Christianus Rex Christiano Regi esse per rectum debet.

III.

De fidelibus autem Missis inter nos discurrendis, & de his quæ in regnis nostris emendanda sunt emendandis, & de statu atque honore Ecclesiarum & sacerdotum ac servorum Dei, & de lege ac justitia conservanda unicuique fidelium nostrorum in regno nostro, cujuscunque nostrum sit homo, & in illo & in suis proprietatibus & in suis honoribus, & de capitulis observandis, sicut isti mei patruus nunc dixerunt, ita & ego per omnia cupio observare.

Quoniam istas, quæ præcedant, adnuntiationes Hludovicus & Hlotharius cum illorum sequacibus, postquam coram omnibus, qui adfuerunt, trium Regum consiliariis serè ducentis, tam Episcopis, quam Abbatibus, & laicis, relectas penitus rejecerunt, ne populo legerentur, ut causa Hlotharij penitus taceretur, hanc quæ sequitur adnuntiationem Dominus Karolus istis ipsis verbis jam vespere adnuntiavit apud Sablonarias anno incarnationis dominicæ DCCCLXII. Indictione XI. III. Nonas Novembrii, in ipsa casa ubi relecta sunt præcedentes adnuntiationes, in quam pauci alij intraverunt quàm qui antea fuerunt, quoniam serè plena de ipsis erat.

ADNUNTIATIO KAROLI.

Sicut ego verbis & scriptis per fratrem meum & per Episcopos nepoti meo mandavi, & illi de sua parte mihi renuntiave-

runt, sic illi amicus esse & illum salvare volo sicut avunculus per rectum nepotem salvare debet, si ille, sicut nepos per rectum avunculum salvare debet, me & meos salvaverit.

TITVLVS XXXVI.

Edictum Pistense.

ADNUNTIATIO DOMNI

KAROLI APVD PISTAS.

CAP. I.

Multas gratias vobis agimus de vestra fidelitate & de vestra bona voluntate quam semper erga nos in omni adiutorio & obsequio demonstratis, sicut vestri antecessores erga nostros antecessores demonstraverunt. Et quia pacem, quam jam præterito tertio anno hic communiter confirmavimus & ad cognitari fecimus, secundum quod causa in quibusdam locis conjacuit, etsi non omnes, sicut desideravimus, tamen ex majori parte observatis, & quia pleniter & cum pace ad hoc nostrum placitum convenistis.

I I.

Et quia bonam voluntatem vestram in istis & in aliis videmus & experti sumus, fiducialius vos commonemus ut & de ipsa pace observanda & de istis operibus, quæ contra Dei & sanctæ ejus Ecclesiæ & nostros communes inimicos Nortmannos incepimus, sine defectu & lassatione viriliter laboretis, scientes qualiter nobis placuisset si istas firmitates hic factas habuissetis, quando in tali angustia, sicut experti estis, ad Meldis contra eos communiter laboravimus. Vnde nos Deus, sicut suæ misericordiæ placuit, manifesto suæ clementiæ indicio adjuvavit.

I I I.

Et quoniam illa quæ jam tertio anno hic unâ cum consensu & consilio fidelium nostrorum constituimus, & vobis ad cognitari fecimus, libenter audisse & suscepisse comperimus, quæ nunc etiam ad nostram communem salutem & pacem atque honorem hic fidelium nostrorum consensu atque consilio constituimus, vobis per scriptum nota facere volumus, ut illa ple-

nius audire & ad illud scriptum recurrendo, quod in singulis comitatibus dari & relegi atque haberi præcipimus, firmius retinere & certius observare possitis. Quæ etiam ab Episcopis vel eorum ministris per singulos comitatus de eorum parrochiis aperto sermone, ut ab omnibus possint intellegi, tradi volumus.

KAROLVS GRATIA DEI REX.

Notum esse volumus omnibus Dei & nostris fidelibus quoniam hæc quæ sequuntur capitula nunc in isto placito nostro anno ab incarnatione Domini nostri Iesu Christi **DCCCXLIV**. anno videlicet regni nostri ipso propitio **xxv**. Indictione **xii**. **vii**. Kalend. Iulias, in hoc loco qui dicitur Pistis, unâ cum fidelium nostrorum consensu atque consilio constituimus, & cunctis sine ulla refragatione per regnum nostrum observanda mandamus.

CAP. I.

Primò consideravimus de honore Ecclesiarum & sacerdotum ac servorum Dei, & immunitate rerum ecclesiasticarum, ut nullus sibi de ipsis rebus contra auctoritatem præsumat, & Comites Episcopis & ministris Ecclesiæ in eorum ministeriis adiutores in omnibus fiant, sicut in capitulari prædecessorum ac progenitorum nostrorum continetur, in secundo libro capitulo **xxiiii**. Et quicumque Comitum vel ministrorum reipublicæ hæc quæ mandamus observare neglexerit, si prima & secunda vice de his admonitus non se correxerit, volumus ut negligentia Comitum ad nostram notitiam per Episcopos & per Missos nostros deferatur, & aliorum ne-